

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 432

Leden-Únor 1993

VŠE MOHLO BÝT JINAK (Úvaha k 1. lednu 1993)

V našich Spojených státech milióny občanů se ve fotbalové sezóně zabývají t.zv. "Monday quarterbacking". Jsou to pondělní rozbory fanoušků poražených mužstev, kteří znaleckým úsudkem prokazují, že kdyby jejich quarterback (nejdůležitější hráč) házel míč jinak, k porážce by nedošlo.

Dnes je sice pátek, ale zápas, který jsme prohráli skončil včera, t.j. ve čtvrtek po 3-letém trvání. Náš zápas se neliší od sportovního utkání jen svojí délkou, ale také výsledkem: V našem zápase obě strany prohrály!

Náš odborný úsudek nás vede k prohlášení, že k rozdělení Československa by nedošlo, kdyby:

1) Nová čl. vláda si uvědomila, že nejde budovat demokratický stát na komunistické ústavě. Proto přijetí nové ústavy bylo po odsunu sovětských vojsk druhým nejdůležitějším úkolem, ke kterému se mělo přistoupit okamžitě s cílovým dnem 1. června 1990 (do voleb). Za vzor měla být použita ústava Spojených států, která je od r. 1788 nepřetržitě v platnosti. Podle tohoto vzoru, nové Československo by bylo federací 3 států, českého, moravsko-slezského a slovenského. Každý stát by měl svého presidenta, svou ústavu a svou vládu. V čele federace by byl federální president a federální vláda by se skládala z ministerstev zahraničí, národní obrany, financí, spravedlnosti a transportace. Nejvyšší soud by byl federální. Federace i státy by měly své parlamenty, senáty a ministerstva. Každý stát by si ustavil další ministerstva dle své potřeby. Americká ústava není dlouhý dokument, dá se vytisknout na osmi stránkách velkého novinového formátu. Obsahuje jen zásadní věci, strukturu vlády a ochranu lidských svobod a práv. V druhé polovici prosince 1989 přiletěli do Prahy 2 američtí profesori ústavního práva z prestižních universit (pensisté), kteří nabídli své služby rodiči se demokracií. Ústavní výbor složený z ústavních odborníků univerzit Karlovy, Masarykovy a Komenského (po 2) a ze zástupců Občanského Fóra a Hnutí Proti Veřejnému Násilí a Demokratické strany na Slovensku (celkem 6) a s americkými poradci by neměl mít zvláštní potíže se na nové ústavě dohodnout do pěti až šesti měsíců, volby by mohly být odloženy o několik týdnů.

2) Kdyby ústava byla schválena nově zvolenými federálními komorami přispěla by značně k rozřešení důležitých problémů:

a) Především by zmírnila a i snad zastavila postup slovenských separatistů k moci. President Havel neměl udělat audienci slovenským separatistům v únoru 1990 v Torontu.

President Havel zřejmě pokládal slovenské separatisty za opoziční politickou skupinu demokratického typu když se uvolil je vyslechnout. Nevěděl, že jde o fanatické stoupence Jozefa Tisa, kteří nikoho víc nenáviděli než Čechy. Presidentovo setkání s nimi jim naznačilo, že jsou a budou považováni za demokratickou skupinu a ne za nevídané hosty s nacistickou minulostí. President Havel také neměl tak brzy nařídít, že slovenské zbrojní továrny budou přeorientovány na mírovou výrobu. Toto rozhodnutí bylo přivítáno ve světě všemi (málo vlivnými) pacifisty s velkou radostí a mocnými zbrojaři s velkým zadostiučiněním a díky za možnost převzít slovenský business. 29,000 nezaměstnaných dělníků z těchto továren jistě hlasovalo později pro národní slovenské strany.

b) Federace 3 států by mohla uspokojit většinu slovenských požadavků. Společný život Slováků a Čechů za staré ústavy byla neustálá konfrontace 5 miliónů proti 10 miliónům. Požadavek rovnosti byl matematicky, politicky, finančně, atd. požadavkem neuskutečnitelným. Podle nové ústavy by Slováci byli rovni Čechům a také Moravanům. Bylo by tu místo k manévrování. Nespokojení Slováci by se spojili s nespokojenými Moravany a demokratickou cestou převzali moc ve federaci. Také touha Slováků po "mezinárodním uznání" by se uskutečnila. Proto by v čele státu byl "president" a ne "guvernér" jako v USA. Státní president by měl právo jezdit po světě a získávat nová odbytiště pro slovenské výrobky a nové investice. Guvernér státu Illinois jezdil často do Japonska. Výsledek byl, že Japonci (Mitsubishi) postavili automobilovou továrnu v městě Bloomingtonu. Ale ne všichni Slováci se domnívají, že být malým a samostatným znamená být vlivnější. Ivan Horský, politický komentátor pro časopis "Národní Obroda" řekl: "Dívám se na situaci ze světového hlediska a jsem si vědom, že jen větší národy mají nějakou šanci mít vliv." O tom co ví politici velmocí o malých národech by se mohlo vypravovat mnoho žertovných historek. Zde je ta nejnovější: Před půlnocí dne 3. listopadu 1992 bylo již jasno, že Bill Clinton byl zvolen prezidentem USA. V místnosti zazvonil telefon. Poradce zvedne sluchátko a hlásí: "To je Německo, nějaký Kohl volá..." (Newsweek). Nedivme se, na světě je 194 států. Jak si mohou Američané je pamatovat a jména jejich politiků?

c) Ustavením státu moravsko-slezského by byl zrušen škodlivý "Pragocentrismus", který tak ochudil Moravu a Slezsko, duchovně i materiálně. Nám, kteří jsme navštívili Moravu z Ameriky úpadek Brna byl zřejmý. Bratislava jako hlavní město Slovenska předběhla Brno, nyní město v České Republice, kdysi hlavní město země moravsko-slezské.

VESTNIK

January-February 1993

Informative Organ of the
Czechoslovak National Council of America

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telephone: (708) 656-1117

VĚSTNÍK

Leden-Únor 1993

Informační Organ
Československé národní rady americké

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telefon: (708) 656-1117

d) Příprava nové ústavy by zabránila schůzkám premiérů české a slovenské vlády, které již v roce 1990 začaly podryvat autoritu čsl. federální vlády. Oba premiéři by věděli, že komunistická ústava bude zrušena a že pod novou ústavou by v této činnosti nemohli pokračovat.

e) Rehabilitace a restituce jsou stále trnem v těle osvobozené republiky. Nová ústava by v jednom článku stanovila, že všechny soudní rozsudky a všechny výnosy, směrnice a příkazy komunistických úřadů a strany, pokud porušily základní lidská práva, jsou zrušeny s okamžitou platností. Toto by se týkalo hlavně trestního práva. Další článek by byl v ústavě věnován pro náhradu občanům, které komunistické úřady nátlakem obraly o movitý a i nemovitý majetek konfiskačními smlouvami. Tato ústavní opatření by podstatně zjednodušila a urychlila odškodnění politickým vězňům a vrácení majetku všem exulantům.

3) Když nová čsl. vláda převzala moc od komunistů koncem prosince 1989 mírumilovnou a dokonce "ústavní" cestou, zdá se, že byla prostoupena více duchem "kontinuity" než duchem "revoluce". Revoluce a kontinuita jsou dva protichůdné pojmy, kdo dělá revoluci porušuje kontinuitu, kdo udržuje kontinuitu nedělá revoluci. Co se tedy stalo koncem r. 1989? Zdá se, že šlo o předání moci (pod hrozbou revoluce) starou garniturou politiků garnituře mladé. Kdyby to byla opravdová revoluce pak revoluční duch by vedl vítězné politiky k co nejrychlejšímu odstranění starých struktur, to jest v první řadě napsání nové ústavy. To se nestalo. Kontinuita vedle k zmírnění revoluční intensity, k protahování mnoha jednání a k odkladům, které vyvrcholily v rozkladu.

4) Téměř 42 let komunistické výchovy a vládní praxe omezilo vzdělání mladé generace v oborech historia a politologie. Pro mnohé vedoucí politiky, kteří byli nedospělí v r. 1948, zlé časy pro republiku nastaly teprve po r. 1968 a ne již od r. 1948. Málo pravdivého věděli o první světové válce, o Masarykovi a Štefánikovi, o 28. říjnu 1918, o ideálech a úspěších první čsl. republiky. Proto ke jménům "Československo" a "Čechoslovák" neměli žádný zvláštní cit. Proto když slovenští separatisté tvrdili, že "Čechoslovák" je výrazem "Čechocentrismu", t.j. nadvlády Čechů, nezvedla se bouře odporu, která by správným vysvětlením ideálů první čsl. republiky uhasila překrucování pravdy. Jméno "Čechoslovák" je povýšením a obohacením každého Slováka i Čecha. Slovák zůstává členem 5-miliónového národa, ale tím, že je také občanem československého státu, který je třikrát silnější politicky, hospodářsky a vojensky, může užívat politickou rovnost, větší prosperitu a státní bezpečnost. Totéž platí pro Čechy. Význam jména "Čechoslovák" je podobný významu jména "Američan". Obyvatelé USA

pocházejí asi z dvou set národů, kmenů a ostrovanů. Kdybychom byli pro malost a usilovali o zřízení národních enkláv pro zachování jazyka a zvyků, tak by se USA rozpadla a my bychom se ochudili a stali se národnostními skupinami bez valného vlivu. My jsme všichni podřadili své nacionalistické citění vyššímu cíli, stát se Američanem, t.j. vyslovit se pro jednotu, velikost a sílu, které přinášejí hospodářskou prosperitu a státní bezpečnost. Naše děti nikdy nezbudí brzo ráno tlampače volající: "Zachovejte klic, mexická armáda obsazuje republiku!"

Češi a Slováci včera prohráli Československo. Kdo tedy vyhrál? Tam kde je plus musí být minus, kde je porážka, musí být vítězství. V minulém století se Češi a Slováci zbližovali stále se zvětšujícím kulturním stykem, který ohrožoval magyjarizaci Slováků. Byla tu naděje, že Slováci přijmou český jazyk za spisovanou slovenštinu, aby urychlili své obrození. Maďaři zakázali tento styk. Slováci si proto zvolili středoslovenské nářečí jako spisovanou slovenštinu. Slováci musili jít svou vlastní cestou. Rozštěpení těchto dvou větví kdysi stejného národa se od memoranda v Turčanském Sv. Martině r. 1861 zvěšovalo. Konečné oddělení Čechů od Slováků v r. 1992 poskytlo Maďarům velikou příležitost získat jižní Slovensko. Dne 14. března 1939 Hitler dal Slovensko do rukou Jozefa Tisa. Němci znají dobře starou zásadu "rozděluj a panuj." Vždyť loni vedli Západní Evropu v rychlém uznání Slovinska, Chorvatska, Bosny-Hercegoviny a Makedonie. Česká republika bez Slovenska je obklíčena Německem a Rakouskem a snadněji podlehne německému vlivu. Představuji čtenářům vítěze: Německo a Maďarsko!

Československá Národní Rada Americká stále podporuje ideály první Čsl. republiky a věří, že úzká spolupráce obou národů v jednom státě je nutná pro jejich existenci, blahobyt a bezpečnost. Existence ČSNRA bude příkladem, že Češi a Slováci mohou spolupracovat pro vzájemné dobro. Kdo myslí a cítí podobně je mezi námi vítán. *Dr. L. Rozbořil*

Láska k bližnímu je v plánu světa, lidská společnost stojí na lásce, ale nestačí mít k člověku jen tak zvaný milý cit — láska, humanita se musí ztělesnit v práci, v součinnosti, v tvoření a tím v zdokonalování světa nám daného. Jsme dělníci na vinici boží!

KTO BOL MIKULÁŠ FERJENČÍK...

V roku 1975 generál MVDr. Mikuláš Ferjenčík v svojej stati do pripravovaného Zborníka o Slovenskom národnom povstaní, ktorý vyšiel rok nato v kanadskom Toronte, napísal: "Spiritus movens povstania bola predovšetkým bezvýsledná túžba po dokonalej a úplnej slobode, nenávisť proti vlastným zapredancom a rozhodná voľa vydobyt' a obnovit' spoločný štát dvoch bratských národov na spravедlivých zásadách vzájomnej rovnosti. Nemožno spustiť zo zreteľa, že Slovenské národné povstanie povzbudilo naše povedomie v predtým nebývalej miere."

Bolo to v čase, keď sa o čs. generalite z vojny a do roku 1948 písalo len málo, alebo len hanlivo. Časy sa zmenili. V piatok 28. augusta 1992, po predchádzajúcich počtách, bola na rodnom dome v Polomke generálovi MVDr. M. Ferjenčíkovi odhalená pamätná tabuľa. Pripomeňme si, kto bol tento muž — predovšetkým dôstojník Čs. armády, vlastenec a rozhodný bojovník za slobodu a demokraciu Československej republiky.

Narodil sa pred osemdesiatimi siedmimi rokmi pod štími Nízkyh Tatier, v kraji čistých a priamych ľudí. Osud mu však doprial prežiť v Polomke len skorú mladosť. Po skončení Reálneho gymnázia v Rožnave bol prijatý na Vysokú školu zverolekársku do Brna. Krátko po promócií nastúpil základnú vojenskú službu a po absolvovaní školy pre dôstojníkov veterinárnej služby v Pardubiciach sa v roku 1929 rozhodol pre životnú dráhu vojaka z povolania. Stal sa tak jedným z mála Slovákov v službách armády spoločného štátu Čechov a Slovákov. Po takmer päťročnej službe pri jazdeckom pluku 10 na Podkarpatskej Rusi bol v roku 1934 odvelený k Vojenskému jazdeckému učilištiu do Pardubic, kde s prestávkou v roku 1938 (plnil služby pri 8. dragúnskom pluku kniežat'a Václava Svätého) posobil až do marca 1939. V poslednom období už ako šéfveterinár učilišťa. V marci 1939 bol prevedený do stavu slovenskej armády, ustanovený prednostom veterinárnej služby Hlavného veliteľstva a povýšený do hodnosti majora. Povinnosti vojenské plnil profesionálne.

Presvedčením bol demokrat a stúpenec obnovy československej štátnosti, v čom ho podporovala aj jeho manželka Milada. Nie je preto náhodné, že už v roku 1942 si našiel cestu k dôstojníkom, ktorí spolu s predstaviteľmi opozičných, protiludáckých politických prúdov položili základy ilegálnej práce vo vojenských kruhoch. Podplukovník MVDr. Ferjenčík krátko potom, čo bol vo februári 1943 ustanovený do funkcie prednostu Veterinárnej správy Veliteľstva pozemného vojska v Banskej Bystrici, naplnil spolu s podplukovníkmi Jánom Goliarom, Deziderom Kiššom a Mirkom Veselom myšlienku ozbrojeného protifašistického vystúpenia. Už vtedy si uvedomoval plnú zodpovednosť a význam tohto činu. Politicky nekalkuloval. Bol v spojení so všetkými, ktorí stáli proti totalite, spojenectvu s fašizmom a nacizmom. Blízki mu boli, ktorí chápali, že rozdelenie spoluzitia Čechov a Slovákov sa neudialo z vole národov, ale z vole moci a sily nemeckého nacizmu. Prakticky a tajne pripravoval povstanie. Ako príslušník ilegálneho Vojenského ústredia bol poverený organizovaním ilegálnej siete protifašistických zmýšľajúcich dôstojníkov. Na rokovaniach koordinujúcich politické a vojenské prípravy povstania zdorazňoval: "Cieľom povstania je obnovit' demokratickú Československú republiku opierajúcu sa o Západ, ale aj o Sovietsky zväz. Bojujeme však o republiku úplne nezávislú a samostatnú."

Štvrtého augusta 1944 odletel do Sovietskeho zväzu, ako člen delegácie poverenej informovať československých a sovietskych činiteľov o stave príprav ozbrojeného vystúpenia a o situácii na Slovensku. Naliehavo žiadal pre povstalcov materiálnu pomoc. V Moskve pochopil, že povstanie je predmetom politickej hry komunistov. Na Slovensko sa vrátil až o mesiac, keď povstalci mali za sebou už prvé boje. V deň návratu bol menovaný prednostom Veterinárnej správy 1. československej armády na Slovensku. Od 12. septembra zastával funkciu poverenika Slovenskej národnej rady pre národnú obranu a súčasne bol aj členom Rady na obranu Slovenska, orgánu pre koordináciu bojových akcií a jednotne velenie povstaleckého boja. K opodstatnenosti rady mal ostré výhrady najmä potom, čo partizánske jednotky zjavne odmietali postup pod velením povstaleckej armády. Povstalecký plukovník MVDr. Ferjenčík plnil svoje vlastenecké poslanie až do konca. V radoch protifašistických bojovníkov zostal aj po 26. oktobri 1944, keď veliteľstvo armády opustilo Banskú Bystricu. So zbraňou v ruke sa pridal k torzu povstaleckého 17. pešieho práporu Prvosienka, v zostave ktorého bojoval až do konca januára 1945.

V marci 1945, krátko potom, čo začala pracovať Slovenská národná rada, sa opäť zúčastnil na rokovaniach v Moskve. Po návrate bol povýšený do hodnosti generála a menovaný do funkcie štátneho tajomníka Ministerstva národnej obrany. Od augusta 1946 pracoval ako poverenik pre veci vnútorné. Niekoľkokrát vystúpil na pode bezpečnostného výboru Ústavodarného národného zhromaždenia k otazkam personálneho obsadenia dôstojníckeho zboru Čs. armády v prospech Slovákov. Sám v tejto veci podnikol opatrenia aj na Slovensku. Zotrval v presvedčení, že Československá republika zostane republikou demokratickou, s pevnou ústavou, parlamentom, a spravodlivo vyrieši vzťah Čechov a Slovákov. Začiatkom roku 1948 však ako človek vnímavý a rozhl'edený vyjadroval vážne obavy z obhajovania slobody a demokracie.

Dvadsaťsiedmeho februára sa zriekol funkcie poverenika a otvorene prejavoval nesúhlas s komunistickým prevratom. Uvedomujúc si bezmocnosť svojho postavenia a veriac v skorý návrat, opustil koncom júna 1948 spolu s manželkou a rodinou generála Hasala Československú republiku.

Komunistický režim ho degradoval a olúpil o všetky vojenské a občianske zásluhy a pocty. Po rokoch mlčania ho začal stíhať osud zbeha, buržoázneho dôstojníka, triedneho nepriateľa a falšovateľa histórie Slovenského národného povstania. Pravdepodobne sme sa nemali nikdy dozvedieť, kto bol a ako žil generál Ferjenčík. Naším národom malo zostať utajené, že aj v Spojených štátoch amerických žil ako poctivý človek, že nikdy nezabudol na rodné Slovensko a že sa vyše dvadsaťpäť rokov angažoval ako predseda Čs. Národnej rady americkej za obnovu demokracie v našom štáte.

Osud mu nedoprial poznať a precítiť, že jeho obeť nebola márna. Zomrel 4. marca 1988 v meste Littleton v americkom štáte Colorado.

V roku 1991 bola Mikulášovi Ferjenčíkovi rozkazom ministra obrany prinavrátená hodnosť divízneho generála a všetky československé, sovietske, francúzske a americké vojenské vyznamenania. Súčasne bol rozkazom prezidenta

ČSFR č. 016 povýšený in memoriam do hodnosti armádněho generála. Dále však na nás ostává túto osobnosť a je plodný život plne doceniť. *Zlatica Zudová-Lešková*

PLES ČECHŮ A SLOVÁKŮ V CLEVELANDU

Pěkné plesové lístky s českým lvem a slovenskou fatrou, píše s poznámkou, abyste, milí čtenáři věděli, že se stále něco děje v Clevelandu a okolí. V sobotu 20. března bude už 22. Ples Čechů a Slováků v pěkné nové místnosti St. Michael Woodside Center, 5025 East Mill Road, Broadview Heights, Ohio. Ples začne v 6 hodin večer s přátelskou půlhodinkou. V 6:30 se bude podávat polévka, "prime rib" anebo kuřátko, a se zákuskem.

Po prvé Plesový výbor zvýšil cenu na \$30 na osobu. Budou představeny nové debutantky a též dostanou studenti a studentky českého a slovenského původu odměnu na školu.

Přihlaste se prosím na čísle: 221-7348. Reservace na lístky přijímají Pavel a Olga Loydovi, 524-3331 anebo Zdeněk a Evelyn Pražákovi, 221-7348. Prosím rezervujte si včas, neb tento bohatý večer s výbornou večeří, dobrou hudbou Normana Vopata/Chet Kaye bude "brzy" vyprodán! Bude vydaná bohatá plesová kniha: oznámky přijímají Elsie a Jim Slough, 885-4663.

Končím dopisem, který dostal Plesový výbor: "Ze srdce Vám děkujeme za pěkný večer a mnoho úspěchů a hojnost božího požehnání při Vašem všem zaslouženém konání upřímně Vám přeje! Proud radostné nálady bude Vás všechny provázet po celý večer. Jste srdečně zváni." *zp*

IN MEMORIAM...

Na památku Adolpha Cierneho věnuje manželka Mary Ann Cierna\$25.00

Roční předplatné Věstníku — \$5

Československo,

celý svět to vidí.
Kam jsi dalo hlavu?
Slovům ješitným
nemoudrých lidí
jsi podlehlo.
Nikoliv davu!
Na radu otce
synům svým
jsi lehce zapomnělo.
Osud Tě čeká nemilý,
možná i krutý.
Vše mohlo jiné být
jen myslet — na tři pruty.

IJK

DR. CHALUPA, CHLOUBA ČSL. NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Nedělní Hlasatel uveřejnil dne 8. listopadu 1992 článek Dr. Kalvody o osobě a práci Dr. Chalupy. Článek obsahoval řadu polopravd, nepravd, výmyslů a nesprávných závěrů. A vše to bylo založeno na klasické desinformaci vydané čsl. komunistickým ministerstvem vnitra! Je tedy třeba, v zájmu pravdy a slušnosti uvést věci na pravou míru.

Představíme Vám Dr. Chalupu: Dne 17. listopadu 1939, student 2. ročníku práv na Masarykově univerzitě v Brně, byl zatčen Němci a odvezen do koncentračního tábora u Berlína. Byl propuštěn, jak většina studentů, asi za 8 měsíců. Téměř po celou válku spolupracoval s ilegální skupinou "Obrana národa". Po válce, jako člen mládeže Čsl. Nár. Soc. strany, upozornil na sebe Dr. Zenkla, který ho jmenoval předsedou Poradního sboru předsedy strany a současně vedoucím Oddělení pro vědeckou politiku.

Ihned po únoru 1948 Dr. Chalupa nesložil ruce v klín, nepropadl poráženecké náladě a také ihned neutekl za hranice. Stal se protikomunistickým aktivistou, založil Čsl. Stranu Práce z bývalých členů strany národně socialistické a sociální demokracie. Do ČSP snad i vstoupili někteří zklamaní komunisté a množili se "Titoisté", t.j. komunisté, kteří si nepřáli být poplatní Moskvě, ale chtěli jít československou cestou. Toto úsilí sjednotit socialismus bylo chvályhodné i když Dr. Zenkl s tím nesouhlasil. Dr. Ripka souhlasil. ČSP měla prý kontakty se západními zpravodajskými organizacemi. Dr. Chalupa si udržel důvěru francouzské zpravodajské služby do té míry, že mu financovali francouzské vydání jeho knihy "Vzestup a vývoj totalitního státu". Není snad třeba připomínat, že každý nový "uprchlík aktivista" byl lokální (a pokud to bylo možné i čsl.) zpravodajskou službou důkladně prověřen.

Nyní přicházíme k prvnímu ze dvou nejdůležitějších bodů této diskuse: Jak odešel Dr. Chalupa do zahraničí — jako agent StB s jejich pomocí a nebo jako vedoucí osobnost Strany Práce a útěk mu umožnili členové ilegální organizace?

Dr. Kalvoda citoval záznamy komunistického ministerstva vnitra a považuje je za pravdivé. Dr. Kalvoda se vůbec nezamyslel nad třemi větami: 1) "Pasová prohlídka proběhla hladce, Chalupa byl *nervózní* a vše mu padalo z ruky." Proč byl nervózní? Přece jako agent StB by se neměl čeho bát! Když by pasová prohlídka na letišti dopadla špatně, t.j. falešné visum by bylo objeveno, Chalupa by byl vrácen do rukou StB! A ti by ho poslali ven později jinou cestou. Ale bizarní okolnosti jeho útěku byly takové, že Dr. Chalupa nevěděl co se děje. Nakonec se rozhodl věřit, že jeho únosci pracují pro ilegální skupiny a ne pro StB. Proč se tak rozhodl? Další dvě věty: 2) "Dr. Chalupla odletěl 3. 9. 1949 z ryzušského letiště na pas, který *odcizila členka ilegální organizace,*" nikoliv na pas zhotovený ministerstvem vnitra. 3) "Kašina byl určen jako řídicí orgán Chalupy..." Podle úmluvy Valešem měl být Kašina poslán do Paříže... Byl jsem překvapen (psal Zelenka, Kašinův šéf), když mi Valeš sděloval, že neví jestli pošle Kašinu ven, protože ho *'nemá pevně v ruce'*..." Kdo byl Kašina? Mladý idealistický člen KSČ (frakce Londona). Arthur London ho umístil v ministerstvu zahraničí. London byl později souzen jako "titoista" spolu se Slánským atd. Jeho francouzská manželka ho zachránila od trestu smrti. Kašina zřejmě infiltroval ilegální socialistické organizace, aby je získal pro spolupráci v době kdy "titoisté" vymění "stalinity" ve vládě.

Nyní cituji Dr. Chalupu: "Podle plánu, který jsme pro odboj připravili před únorem, jsem měl odejít za hranice. Přechod mi našla moje matka prostřednictvím p. Černohorského z Rousínova, který se stýkal se skupinou pašeráků. Večer před odjezdem jsem vyprovodil svoji manželku k autobusu. Jela k svým rodičům. Na zpáteční cestě jsem byl zastaven dvěma muži. Po zjištění mé totožnosti všoupali mne do auta. Podle nich jsem v nebezpečí zatčení, můj pokus o přechod je znám a musíme hned odjet. Muže, který si ihned sedl se mnou do auta jsem neznal, druhého muže, který si přisedl jsem později poznal pod pravým jménem Otmar Kašina. Jeli jsme celou noc, přes Prahu do Krkonoš, kde mne ubytovali v horách v prázdném stavení, zřejmě po odsunutých Němcích 'až poprask po mně utichne'. Během cesty jsem se dozvěděl předně, že nejsou StB ('my nejsme žádni policajti, my jsme političtí'), že jeli 'jako blázni' z Prahy, protože se teprve ráno dověděli, že Dr. Chalupa a major Král jsou jedna a tatáž osoba a že major Král leze do pastí a že měli příkaz za všech okolností zabránit, abych padl do rukou StB nebo vojenské zpravodajské službě. Dověděl jsem se také, že po prohlídce bytu mých rodičů byl vyhlášen celostátní příkaz mě najít a že ministr Nosek zuřil když to bylo marné a že prohlásil: 'Kdyby všichni měli utéct, toho musíme chytit!' Když poprask utichl moji 'ochránci-hlídači' mi sdělili, že bezprostřední nebezpečí pomínulo, že rozšířili zprávu, že již jsem za hranicemi a že se musím rozhodnout, jestli chci jít za hranice nebo zůstat doma. Rozhodnu-li se odejít za hranice, bezpečně mne převedou, ale doporučují, abych zůstal doma. Sovětský svaz se prý chystá na střetnutí se Západem někdy kolem r. 1956, že změna politiky v KSČ musí nastat dříve, že odboj je nutno reorganizovat a vyvinout tak, aby byl schopen zahájit rychle veřejnou politickou činnost. Služba Dr. Chalupy byla by doma velmi potřebná. Po delším váhání jsem se rozhodl pro práci v zahraničí. Byl jsem představen muži, který se měl starat o moje bezpečí a bezpečí spolupracujících organizací, jehož krycí jméno bylo kapitán Fišer a jehož právě jméno bylo Zelenka, šéf Kašiny (to jsem se dověděl mnohem později). Dovedli mne na Slovensko k lékaři, jehož jméno jsem tehdy neznal. Po několika dnech byl jsem odvezen do Ruzyně. Doprovázeli mne 2 muži, Václav Vacek, vedoucí odbojové skupiny "Skaut" a příbuzný primátora Prahy Vacka. Na letišti jsem měl do poslední minuty strach, abych nebyl zatčen StB. Tak jako při prvním mém pokusu o útek mne zradil nějaký pašerák, který byl ve službách StB, tak nyní nějaký člen odbojových skupin, které mne vysílali do zahraničí mohl 'mluvit' k StB." Tolik Dr. Chalupa.

Svdeckví Dr. Chalupy osvětluje fakta spojená s jeho útekem, která ukazují, že nebyl poslán do zahraničí StB jako agent, ale odbojem jako uznávaný vedoucí socialistických skupin, kterým měl i nadále radit ze zahraničí. Jeho útek byl pravděpodobně schválen nějakým vysokým komunistickým politikem (London?), který byl tajným odpůrcem moskevských sluhů, komunistických primitivů jako byl Zápotocký, Kopecký a jiní. Jak se vyráběly spolu v komunistickém ministerstvu vnitra se dovíme na konci našeho článku.

Nyní přistoupíme k druhému bodu, stěžejní otázce: "Jak se choval Dr. Chalupa od svého příjezdu do Paříže v září 1949 až do dnešního dne? Pracoval pro úspěch komunismu anebo pro zánik komunismu? Na tuto rozhodující otázku je snadná odpověď: Dr. Chalupa po celých 43 roků věnoval svůj volný čas, energii, svoje vzdělání a své peníze pro porážku komunismu a vítězství svobody a demokracie po

celém světě. Zde je zkrácený přehled práce Dr. Chalupy: Ihned po příjezdu do Paříže se stal členem ústředí Čsl. zahraničního ústavu v exilu. Tento ústav se v době svého vrcholu skládal z asi 20 pracovních skupin a pěti studijních odborů. Během svého trvání vydal Ústav 10 ročníků časopisu Tribuna, 5 roků měsíčníku "The Cold War", 3 ročníky dvouměsíčníku "Commentary", 26 studií, řadu memorand a 2 knihy. Celá cizojazyčná produkce byla zasílána západním politickým institucím, politikům, novinářům a universitám. Této činnosti bylo třeba právě v době kdy komunistická propaganda se snažila dokázat, že převrat v Československu byl pouhou demokratickou výměnou vlády a že celý exil je sbírkou kolaborantů s nacismem.

Po odjezdu do USA se Dr. Chalupa ihned zapojil do činnosti Čsl. Národní rady americké, která byla tehdy uprostřed zápasu proti komunistům a jejich souputníkům, kteří se pokoušeli ovlivnit krajanskou veřejnost na stranu čsl. komunistické vlády (pod heslem "a nic se nestalo") a učinit z krajanských organizací nátlakovou skupinu, která by ovlivňovala americké politiky ve prospěch čsl. komunistické vlády. Do tohoto zápasu se Dr. Chalupa zapojil řadou článků, přednášek a rozhlasových projevů. Stal se jednatelem, potom místopředsedou a po odchodu Dr. F. Schwarzenberga předsedou zahraničního výboru. V této funkci připravil řadu podání a resolucí Rady, které žádaly americkou vládu (prezidenta, State Department, senátory a kongresníky), aby Spojené státy trvaly an požadavku svobodných voleb v Československu, pod mezinárodní kontrolou, po roce 1968 také na stažení sovětských vojsk a po roce 1977 i na dodržování lidských práv. V r. 1986 se účastnil jako nevládní poradce americké delegace ve Vídni při jednání Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, kde spolu s Dr. Povolným (RSC) a p. Cornem (Čsl. sdružení v Kanadě) přednesl tytéž požadavky jménem velké většiny čsl. demokratických organizací.

Jak na tuto činnost reagovala StB v Praze? Surově zasáhla proti jeho rodině. Jeho otci byly odebrány dvě třetiny jeho pense, bratr byl vyhnán z Krnova do dolů v Ostravě a jeho synovec nebyl připuštěn na vysokou školu, musel se živit jako horník se svým otcem. Je třeba dalších důkazů kdo byl a je Dr. Chalupa? Doklady o tom jak Dr. Chalupa varoval podzemní skupiny proti neuváženým akcím musí být zachovány, aby se vědělo, že čsl. exiloví pracovníci měli na srdci bezpečnost lidí doma a nepřáli si, aby zahynuli v nějaké beznadějně vzpouře.

Jednou ze zásad tajných služeb je, že člen, který pracuje pro protivnou stranu se snaží zajistit svou bezpečnost vytvořením krycí akce, která je dokumentována v oficiálních záznamech služby. V té zprávě označí tu stranu za jím řízenou anebo kontrolovanou. Jde-li o jednotlivce, označí ho za svého agenta. Ministerstvo vnitra má také dva úkoly: Pošpinit protivníky, kteří jsou mimo jejich dosah (to se jim podařilo) a měnit dějiny. Nemohli mít ve spisech, že již v r. 1948 existoval značný počet socialistů, kteří nešli s "vítězným únorem" a byli v opozici. A také si nemohli dovolit zůstativ důkazy ve svých spisech, že tyto organizace trvaly delší dobu než byly zlikvidovány. "Vítězný únor" 1948 měl jen nepatrnou opozici a i ta byla pod kontrolou MV anebo pro MV pracovala. To byla úřední verze pro potomstvo. Dr. Kalvoda jim zřejmě ~~vsadil~~ ^{věřil}

Dr. Chalupa byl a je nejen chloubou ČNRA ale i celého exilu!

Dr. L. Rozbořil

TISKOVÁ ZPRÁVA

Řádné zasedání Československé národní rady americké dne 1. prosince 1992 se zabývalo mimo jiné článkem "Chlouba jedné části exilu, Národní rady a Rady svobodného Československa — Případ dra Chalupy" od prof. dr. Josefa Kalvody, který uveřejnil Nedělní Hlasatel dne 8. listopadu t.r. Článek na základě údajných "přísně tajných" spisů komunistického ministerstva vnitra prý z konce roku 1949 soudí, že "Dr. Chalupa... žil nějaký čas v 'illegalitě', avšak StB věděla a o místech jeho pobytu" a "odešel do exilu s vědomím a pomocí StB..." K tomuto článku konstatoval dr. Chalupa:

Vzhledem ke své funkci místopředsedy Rady musím reagovat na článek "Dr. Chalupa, chloubka Čs. národní rady americké", uveřejněný v Nedělním Hlasateli.

Po únoru 1948 se z řad mladých národních socialistů začaly houfně tvořit odbojové skupiny, které vedle spojení se zahraničím hledaly spojení vzájemné. V tom se obracely na mne jednak proto, že mne znaly, jednak proto, že jsem zůstal na sekretariátě strany vlastně jediným vyšším funkcionářem poté, co její ministři a poslanci byli postaveni pod policejní dozor. Vedle skupin mladých národních socialistů existovaly skupiny, složené z národních socialistů, sociálních demokratů a nestraníků i skupiny sociálně demokratické, které byly se skupinami národně socialistické mládeže ve styku. Tyto skupiny se během několika měsíců rozhodly spojit pod společným jménem Čs. strana práce.

Vedle skupin odbojové povahy byli v tzv. obrozené Čs. straně socialistické lidé, kteří se snažili "zachránit, co se dá"; mezi ně patřili Dr. Ferdinand Richter z Brna a nový gen. tajemník strany Dr. Klinger. Ti byli ve styku s opozicí uvnitř KSČ, která chystala pokus o odstranění Gottwalda a jeho kliky z vedení a chtěla nahradit jejich cestu k diktatuře "československou cestou k socialismu". Při vnitropolitické krizi, kterou realizace tohoto plánu musela vyvolat, počítali se záštitou prezidenta Beneše a chtěli získat i morální podporu odbojových organizací. Tato opozice uvnitř KSČ měla své lidi na vysokých místech bezpečnostního aparátu a mohla těchto pozic využít k tomu, aby náš odboj v rámci možnosti chránila a mu pomáhala. Jejich pomoc měla formu varování ohrožených skupin, opatřování falešných dokladů, usnadnění přepravy zpráv do zahraničí, zajištění přechodu hranic a pod. Vybraná skupinka lidí bezprostředně provádějích tuto činnost se pod jménem "Skaut" začlenila přímo do Čs. strany práce. O její existenci a povaze byli v zahraničí informováni Dr. Hubert Ripka, gen. Kudláček (představitel zpravodajské organizace čs. exilu pod plk. Moravcem), a francouzské 22e Bureau. Krytím její činnosti bylo předstírání, že Čs. strana práce, je pod jejich kontrolou prostřednictvím spolupráce s "mjr. Králem", což bylo jméno, kterého jsem v odbojové práci používal. Stejně obhajoby použili pak v šedesátých letech, když jejich činnost byla během revise ministerstva vnitra vyšetřována Generální prokuraturou v souvislosti s vnitropolitickými boji v KSČ. Toto jejich tvrzení o kontrole Čs. strany práce prostřednictvím mjr. Krále se v šedesátých letech stalo základem pro rehabilitaci členů těch skupin, které byly jako součást Čs. strany práce odhaleny a odsouzeny k mnohaletým trestům. Skauti také pomohli mně při útěku přes hranice, když mi hrozilo vyzrazení, kterým by byla ohrožena i jejich bezpečnost. Pokud jakékoliv tvrzení přesahuje tento rámec, je zneužitím mého odbojového jména nebo dezinformací.

Informace o odbojové činnosti doma nelze hledat jenom ve spisech StB a ve výpovědích jejích příslušníků. Je třeba vzít v potaz i dokumenty z odboje a výpovědi jeho členů. Proto jsem podnikl a podnikám tyto kroky:

1. Celý svůj rozsáhlý archiv zahrnující dokumenty od domácího odboje, korespondenci s ním, organizaci a práci v zahraničním odboji a korespondenci s vedoucími činiteli exilu i cizinci jsem předal a předávám studijní skupině, která se ustavila při Palackého univerzitě v Olomouci, aby jej prozkoumala a připravila k uveřejnění.
2. Vyzvu soukromě i veřejně členy odbojových skupin, které tvořily Čs. stranu práce, aby doklady z odboje a svoje vzpomínky dodali shora uvedené studijní skupině.
3. Zplnomocním vhodnou osobu k tomu, aby mým jménem získala přístup ke spisům, které mají vztah k mjr. Královi a Čs. straně práce, a za můj náklad tyto spisy zpracovala a výsledek svého zkoumání dala shora uvedené studijní skupině ke zveřejnění.
4. Nabídl jsem, že členům Klubu Milady Horákové, kteří podobnou práci již dělají, uhradím osobní i věcné náklady nutné k tomu, aby svá šetření v této oblasti mohli dokončit co nejrychleji.

Ke Kalvodovu článku mám tyto připomínky: Kašina, nasazený do ministerstva vnitra Arturem Londonem a s jeho pomocí přesunutý do Paříže jako naše spojka, byl pod krycím jménem "Student" členem odbojové skupiny Skaut. Zelenka byl členem skupiny Skaut pod krycím jménem kpt. Fišer. "Robert", vlastním jménem Václav Vacek, byl členem skupiny Skaut pod jménem Vašíček. Josef Damián byl pod jménem Raven členem odbojové skupiny "Věrní", kterou vedl br. Jaromír Netík; byl při procesu s jejími členy odsouzen na 20 let *in absentia*. (Odchod Netíkův, Krakešové a dalších ze skupiny "Věrní" do Německa byl zajištěn skupinou Skaut.) Poslanec Růzha byl spojkou mezi mnou a skupinou kolem dr. Klingra a dr. Richtra. Žádný Kubal nikdy nebyl "reportážním editorem" Tribuny (taková neexistovala), ani ovšem členem její redakční rady. Redakce Tribuny byla přesunuta z Paříže v souvislosti s mým odchodem do Spojených států. Lev Sychrava ani Bohumil Černý ani "další", kteří by se kdy vrátili do Československa nebyli nikdy členy Čs. zahraničního ústavu v exilu. "Major Král" nebyl agentem StB, ani odbojové organizace, které později přijaly společné jméno "Čs. strana práce", nebyly řízeny nebo kontrolovány orgány StB. Ve skutečnosti byl tento odboj až do doby Charty 77 nejvýkonnější protikomunistickou akcí vůbec. V letech 1948 až 1954, kdy byla likvidována poslední jeho složka, a pak opět v omezené míře od jara roku 1989 do 17. listopadu, domácí členové odboje připravili a přepravili doslova tisíce stránek drobných zpráv, měsíčních přehledů a speciálních rozborů situace v Československu a jeho zahraniční členové je zpracovali, přeložili do řady řečí (anglicky, francouzsky, německy a dokonce arabsky) a distribuovali, podle jejich povahy, exilovým i západním zpravodajským službám, Radiu Free Europe, formou memorand politickým činitelům exilovým i zahraničním, na stránkách dvouměsíčníku Tribuna čs. exilu a na stránkách měsíčníku The Cold War a Commentary a v téměř padesáti STUDIES kulturním a politickým institucím v celém světě. K tomu přistupuje dosud nezachycená řada přednášek, projevů a článků všude, kam se naši spolupracovníci dostali.

Článek v Nedělním Hlasateli se nekriticky opírá o neověřená tvrzení členů StB a o spisy komunistického ministerstva vnitra, jejichž ničení a padělání bylo veřejně dosvědčeno min. vnitra Langošem, a v případě informací o Čs. zahraničním ústavu v exilu o nepravdivé pověsti, které o něm od počátku šířily některé skupinky exilové krajní pravice. Nehodlám odpovídat na články podobného druhu, zejména ne na politické a ideologické překrucování faktů. Nechci ztrávit zbytek života vyvracením vědomých či nevědomých omylů a obžalob ani polemikami, zda vyvolání intervence se strany USA, zorganizování občanské války v Československu, povstání lidu motivované propagací soukromého podnikání atd. bylo v padesátých a šedesátých letech možné. Zpracování odbojového archivu spolu s úplným a *kritickým* prozkoumáním pramenů v komunistických archívech ukáže absurdnost tvrzení, že komunistický režim tak dlouho snášel tak rozsáhlou činnost jemu citelně škodlivou, a dokonce ji vědomě napomáhal."

V rozpravě, která následovala, byl oceněn čtyřicetiletý neochvějný protikomunistický postoj Dr. Chalupy a jeho příspěvek k činnosti Čs. národní rady americké a byly odsouzeny pokusy ostouzením jeho osoby znevažovat práci Rady. Předsednictvo jednomyslně vzalo na vědomí výklad Dr. Chalupy a usneslo se na jeho uveřejnění.

PAMATUJTE NA RADU SVÝM PŘÍSPĚVKEM!

Schvalujete-li pevné zásady a postoj Rady k nejdůležitějším otázkám dnešního vývoje, získejte nám nové členy!

300 let Čechů a Slováků v Americe

PANORAMA

Krajanská kronika Panorama zaznamenala pro budoucí generaci náš přínos Spojeným státům americkým. Dílo se skládá ze dvou částí: z historického úvodníku ke každé kapitole a z předplacených životopisů. Dr. G. Švejda, historik, napsal stať o prvních českých a slovenských přistěhovalcích. Každý americký stát má svoje kapitoly o svých začátcích.

Panorama je k dostání v kanceláři ČNRA — 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650 — Tel. 656-1117. Cena \$7.00 + poštovné \$1.50.

Píseň Novoroční

Když měsíc už se přesune
přes půlnoc novoroční,
nekokej, chlapče, po lůně
a nový život počni.

Tohle si vždycky říkávám
v té noci čarodějně.
Když začne rok, ach, jaký klam,
všechno je opět stejné.

A jak jsem žil, tak žiji dál
a předsevzetí zchladne.
Z toho, co jsem si předsevzal,
nic už mne nenapadne.

Oslíka jsem měl vždycky rád,
byl pokorný a chud.
Ježíškovi šel zadýchat
prokřehlé jeho údy.

Tak hodný chtěl jsem taky být,
jak tohle zvíře boží,
jež vodu pije a žná žít
jen z bodláčí a hloží.

Tak jsem letos Kristu dých
na jeho zkřehlé dlaně.
Ježíšek smutně hlavu zdvih
a děl mi zadumaně:

Kdepak jsi hochu zase byl
jak je tvá vůle vratká!
A já se s hanbou odplížil
od jeslí Jezulátka.

Jaroslav Seifert

Roční předplatné Věstníku — \$5

Prosíme oznamte včas
změnu adresy

**Zašlete zdarma ukázkové číslo
Věstníku na:**

JMÉNO _____

ADRESA _____

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejuvhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402

Telefony (708) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

